

C108 – FIN8

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2005-2006

17 januari 2006

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ALGEMEEN BELEID, FINANCIËN EN BEGROTING

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Jan Peumans tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over het door de minister bestelde auditrapport naar aanleiding van de mogelijke malversaties binnen de LRM

1

Vraag om uitleg van de heer Jan Peumans tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over het door de minister bestelde auditrapport naar aanleiding van de mogelijke malversaties binnen de LRM

De voorzitter: De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, op 13 december 2005 hebben we, na een aantal artikels in de pers, in de commissie een heel sereen debat gevoerd over de gevoerde onderzoeken (*Hand. VI. Parl. 2005-06*, nr. C-87, p.8). Mijnheer de minister, het rapport werd niet door u besteld. Ik heb pas deze middag vernomen dat het hele rapport en alle eerdere stukken ter inzage liggen bij de griffier van het Vlaams Parlement. U zult begrijpen dat ik de teksten nog niet heb kunnen inkijken.

Het is wel enigszins verwonderlijk dat in de pers uitgebreid aandacht werd besteed aan de onderzoeksopdracht die werd toevertrouwd aan Ernst & Young. Als ik me echter enkel beperk tot wat in de pers is verschenen, heb ik niet alle elementen van het dossier. Ik zou dan ook graag de volledige inhoud van het rapport kennen.

Mijnheer de minister, ik volg met veel belangstelling een aantal actuele ontwikkelingen in Limburg. Het zou maar erg zijn als ik dat niet zou doen. Ik had graag kennis genomen van de resultaten via de geëigende kanalen in plaats van via de pers. Ik geef daarmee geen kritiek op de pers.

Op 13 december hebt u onder andere gewezen op de rol die de eigen interne audit van de Vlaamse Gemeenschap zou moeten spelen. U zei toen dat daar absolute duidelijkheid over zou worden gecreëerd. Enerzijds is er de interne audit van de heer Guilliams van de Vlaamse Gemeenschap en anderzijds de eigen interne audit die binnen een instelling zelf kan bestaan.

De rol van het Rekenhof is natuurlijk een zaak van het parlement. Binnenkort zouden we uitsluitel krijgen over de periode 2001-2003. Het Rekenhof heeft nooit fundamentele opmerkingen gemaakt over de vorige rapporten. Wat dat betreft, was de visie van

het hof op de Limburgse Reconversie maatschappij wel duidelijk.

Een ander punt is de rol van de afgevaardigd bestuurder bij Lisom. Wordt dit nu duidelijk gescheiden? Mijnheer de minister, ik heb daarover een schriftelijke vraag gesteld. Er is onder andere een raad van bestuur. Daarnaast is de heer Aerden afgevaardigd bestuurder. Dat heeft natuurlijk een heel andere betekenis dan dat men algemeen directeur of directeur-generaal is.

Een van de vragen die volgens u ook zou moeten worden beantwoord, is of de interne controlemechanismen hebben gewerkt. Op welke manier zal de raad van bestuur een grotere rol spelen bij het toezicht op de LRM? Een ander belangrijk punt is de transparantie inzake de investeringsmaatschappijen. Ik beseef ook dat de investeringsdossiers op een veel discretere manier moeten worden behandeld. Ik heb begrepen dat via de wijziging van het decreet de regeringscommissaris in de investeringsmaatschappijen zou verdwijnen.

Mijnheer de minister, mijn vragen zijn louter gebaseerd op wat ik in de kranten heb gelezen. Het meest uitgebreide verslag stond in *Het Belang van Limburg*. Op basis van welke marktraadpleging is men overgegaan tot het aanstellen van het bureau Ernst & Young? Wat was de exacte omschrijving van de opdracht voor Ernst & Young? Wat was de kostprijs van deze opdracht? Wat is de exacte inhoud van het rapport?

Ik weet wel dat u hier geen uiteenzetting kunt geven over de exacte inhoud van het rapport. We kunnen het inkijken bij de griffier. Toch heb ik een aantal concrete vragen. Welke gevolgen en maatregelen verbindt u aan de in dit rapport geformuleerde aanbevelingen? Uit krantenartikels leid ik af dat er heel gerichte aanbevelingen worden geformuleerd. Klopt het bijvoorbeeld dat in het auditcomité meer 'onafhankelijken' moeten zitten dan LRM-bestuurders? We kunnen ons afvragen of het een gezond uitgangspunt is als men een audit over zichzelf maakt.

Klopt het dat de raad van bestuur werk moet maken van een gestructureerde, integrale, interne permanente controle? Hoe en op welke termijn zal

dit vertaald worden in daadwerkelijke acties? Dat is natuurlijk van belang. Er worden veel analyses en veel doorlichtingen gemaakt. Sommige daarvan eindigen in de kast. Wat zal er nu gebeuren? Klopt het dat de rapportering aan de raad van bestuur transparanter moet gebeuren? Dat zegt natuurlijk iets over de relatie van de afgevaardigd bestuurder van de LRM met de raad van bestuur. Welke andere aanbevelingen zijn er nog en welk gevolg zal hieraan worden gegeven? Welk actieplan ligt aan de basis van verdere transparantie van de LRM? Op 13 december hebt u daarover ook enkele uitspraken gedaan.

Het gaat niet alleen over de LRM. Als ik zie hoeveel vragen ik aan u moet stellen om te weten wat Lisom doet, hoe ze dat doet, waarom ze dat doet, dan zegt dat genoeg. U verwijst me dan heel keurig naar het jaarverslag. Ik heb zelf jarenlang de jaarverslagen voor De Lijn geschreven. Ik zal daar nu geen verdere commentaar bij geven. (*Opmerkingen*)

In het jaarverslag staan mooie zaken, en het is de raad van bestuur die het goedkeurt. Het wordt gemaakt op verzoek van de raad van bestuur, en de richtlijnen daartoe zijn steeds zeer duidelijk. Jaarverslagen tonen dus maar één aspect. Ik herhaal daarom mijn vraag: welk actieplan ligt aan de basis van verdere transparantie van de LRM?

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, de zaak-LRM heeft terecht al heel wat aandacht gekregen na de aantijgingen van ex-werknemers aan het adres van de leiding van de LRM. Het parket van Hasselt heeft het strafonderzoek geseponneerd omdat er geen aanwijzingen waren voor misdrijven. Dit is natuurlijk goed voor de belastingbetaler en de betrokkenen, maar het betekent niet dat de discussie daarmee is afgesloten.

Het parket heeft in zijn persbericht heel terecht gezegd: 'Aangezien de LRM voor 100 procent een overheidsbedrijf is, komt het toe aan de voogdijoverheid, in casu de Vlaamse Gemeenschap, en niet aan het parket van Hasselt om te beoordelen of er aan zorgvuldig kostenmanagement werd gedaan'. Dit is inderdaad de vraag die nog steeds moet worden beantwoord. Ernst & Young heeft zopas zijn eerste voorlopige onderzoek afgerond en de resultaten daarvan overgemaakt aan het parlement. De inhoud

van het rapport is niet echt van die aard om de ex-werknemers af te doen als leugenaars, wel integendeel.

Mijnheer de minister, ik wil u op basis van dit rapport enkele concrete vragen voorleggen. Uit het rapport blijkt dat de heer Aerden op basis van twee overeenkomsten voor zelfstandige samenwerking van de LRM, een jaarlijkse vergoeding krijgt van 188.399 euro, of 7,6 miljoen Belgische frank en een maandelijkse vergoeding van 4.626 euro van Lisom of 55.512 euro per jaar. De globale vergoeding als zelfstandige van de heer Aerden bedraagt aldus 243.911 euro, of 9,8 miljoen Belgische frank per jaar. Ernst & Young zegt hierover: 'We raden aan dat de raad van bestuur en de aandeelhouder – de Vlaamse overheid – kennis nemen van deze vergoedingen, en deze evalueren'. Dit lijkt erop te wijzen dat de raad van bestuur en de Vlaamse overheid van deze bedragen niet op de hoogte waren. Mijnheer de minister, was de Vlaamse Regering op de hoogte van deze bedragen? Hoe evalueert u die? Bent u van mening dat ze verantwoord zijn?

Nog uit dit rapport blijkt dat de LRM in 2003 bijna 50.000 euro uitgaf aan de aankoop van een Jaguar om te dienen als bedrijfswagen. Ernst & Young vraagt zich af of het leasen van voertuigen niet veel goedkoper is. Is de Vlaamse Regering van mening dat de beheerders van bedrijven waarvan ze enige aandeelhouder is, zich moeten verplaatsen in exclusieve wagens? Het kan misschien wat meer bescheiden.

In de media hadden de ex-werknemers van de LRM geponeerd dat werknemers van het bedrijf zelf deelnamen aan de openbare verkoop van eigendommen. Het rapport bevestigt dit en is zelfs heel erg scherp: 'Vanuit ethisch oogpunt en goed bestuur zijn we van mening dat de hoger beschreven feiten, biedingen door de heer Donné, ondertekening van documenten door de heer Aerden en de afwezigheid van de richtlijnen in dit verband, ontoelaatbaar zijn'. Wat is het standpunt van de Vlaamse Regering over het feit dat vertegenwoordigers van de LRM zelf hebben geboden op de eigendommen?

De LRM en het Limburgplan zijn voor Limburg zeer belangrijk. We zijn van mening dat uit het rapport van Ernst & Young blijkt dat de controle vanwege de overheid op de gelden die in LRM omgaan, ontoereikend is. Hoe wil de Vlaamse Regering ervoor zorgen dat de LRM efficiënt en kostenbewust werkt, in het belang van alle Limburgers?

De voorzitter: De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, we hebben in december uitvoerig over dit onderwerp gediscussieerd naar aanleiding van de diverse persberichten. Aan het Vlaams Belang wil ik zeggen dat als er wordt geciteerd, dit in de juiste context moet gebeuren. Tussen haakjes, we hebben een kopie mogen nemen van het verslag, wat meer is dan het louter inkijken. Er staat wat het parkeet betreft te lezen dat er geen strafrechtelijke inbreuken aan het licht zijn gebracht en dat het dossier is geseponneerd.

Over de opportuniteit van een aantal zaken is er heel wat animo geweest. In het voorlopige verslag van Ernst & Young staan heel wat aandachts- en verbeterpunten waarbij de raad van bestuur wordt gevraagd zich daarover uit te spreken, zonder dat dit moet leiden tot een werking die bijna onmogelijk wordt. Er moet enige flexibiliteit zijn voor de organisatie.

Ik wil de voornaamste verbeterpunten even overlopen, zonder echt in te gaan op concrete dossiers. Ten eerste, zegt Ernst & Young, moet een onderscheid worden gemaakt tussen het bedrijfsmatige karakter van sommige kosten of uitgaven en de opportuniteit ervan. Hierover maakt het dagelijks bestuur – vooraf of achteraf – niet altijd melding aan de raad van bestuur. De opportuniteit moet worden geëvalueerd ten opzichte van het bedrijfsmatige karakter. Daarin kunnen we onderbrengen: reisonkosten, vergoedingen en lidmaatschap van verenigingen.

Ten tweede vraagt Ernst & Young dat de interne controle zou worden versterkt of verbeterd, en geeft als voorbeeld het kasdagboek. Laat me duidelijk zijn, er is in het kasdagboek geen enkele anomalie vastgesteld. Ernst & Young zegt alleen dat meer regelmatige controle nodig is om elk misverstand te vermijden. Misschien moeten interne procedures worden uitgewerkt die bepalen hoe men omgaat met aankopen en dergelijke, met een eventuele terugkoppeling naar de raad van bestuur, het directiecomité of het dagelijks bestuur.

Ten derde lijkt de opmaak van een deontologische code een zinvol idee. De code moet twee aspecten beslaan: aankoop bij derden en opdracht aan derden. Op dit moment worden offertes niet bijgehouden. Er zijn geen gegevens over één bepaalde verkoop, wat de gissingen en uitspraken van ex-werknemers alleen

maar in de hand werkt. Er is ook een deontologische code nodig voor het ethisch optreden van de medewerkers. Dat slaat dan vooral op biedingen. Volgens Ernst & Young is dit ongehoord, dit doet men niet, men blijft daar eigenlijk beter weg.

Ten vierde dringt Ernst & Young inzake personeelsbeleid en organisatiestructuur aan op een duidelijk organigram, zowel van de totale NV als van de onderdelen. Dat zou nu slechts minimaal bestaan. Men dringt ook aan op de heropstart van het remuneratiecomité. Dat heeft ooit gewerkt, maar het is stilgevallen. Ook dit leidt tot gissingen. Dat lijkt me een terechte aanbeveling.

Ten slotte raadt Ernst & Young het gebruik van een interne audit aan. Die is structureel ingebouwd, maar vandaag wordt die enkel bemand door interne en afgevaardigd bestuurders. De raad van bestuur kan dit niet als een volwaardig instrument hantieren. Er moeten ook externen aan deelnemen. Ernst & Young vraagt zich af of het noodzakelijk is dat de afgevaardigd bestuurder deel uitmaakt van het auditcomité omdat hij wel informatie kan verschaffen, maar daarom niet altijd moet aanwezig zijn bij beslissingen.

Mijnheer de minister, de aanbevelingen van Ernst & Young zijn eigenlijk vragen aan de raad van bestuur. Vraagt u aan de raad van bestuur om op die aanbevelingen in te gaan en een actieplan op te stellen binnen een bepaalde timing? Dit is een voorlopig verslag. Wanneer komt het definitieve rapport er?

Zijn er buiten deze audit nog vragen naar de werking van LRM en LISOM? De heer Peumans heeft er al één gesteld, namelijk of de afgevaardigd bestuurder dezelfde kan zijn voor de twee vennootschappen. Hoe ziet u dit? Of laat u dit over aan de raad van bestuur?

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Mijnheer de voorzitter, collega's, we hebben de vorige keer inderdaad een sereen debat gevoerd. Laat ons proberen dat voort te zetten om volledige duidelijkheid te creëren.

Zoals de heer Peumans terecht zei: noch het Vlaamse Gewest, noch ikzelf heb me beziggehouden met de selectie en aanstelling van het auditbureau. Dat was een initiatief van de raad van bestuur dat er kwam

nadat wij tal van stappen hadden ondernomen om duidelijkheid te verkrijgen over de aantijgingen aan het adres van de vennootschap. Op 6 december werden bijkomende aantijgingen gepubliceerd in de pers. De raad van bestuur heeft op 8 december 2005 dan beslist een externe of forensische audit te laten uitvoeren, bovenop de rapportering. Er was een extra zitting van de raad van bestuur op 10 december om de offertes te evalueren en een keuze te maken om snel tot een forensische audit te kunnen overgaan.

Een belangrijk selectie criterium dat de raad van bestuur hanteerde, was dat de aangezochte partijen nog nooit een opdracht hadden uitgevoerd voor de LRM of haar voorganger, de KS. Daarmee wou men de maximale onafhankelijkheid waarborgen.

De opdracht is door de raad van bestuur toegekend aan de secretaris van de raad van bestuur die daarvoor drie partijen contacteerde, namelijk Deloitte & Touche, Ernst & Young en KPMG. Deze bureaus hebben stuk voor stuk gespecialiseerde forensische of business risk afdelingen die vertrouwd zijn met de problematiek waar de LRM mee geconfronteerd werd, en dus bekwaam zijn om dit onderzoek te doen.

Op basis van het verslag van de secretaris van de raad van bestuur besliste de raad van bestuur op 10 december de opdracht te gunnen aan Ernst & Young. Ik citeer uit de motivatie van die beslissing: 'Het is een evenwichtige offerte met een interessant dagtarief. De inschatting van de uren lijkt op het eerste gezicht de meest realistische. Dit bedrijf heeft ervaring in de publieke sector en legde verschillende referenties voor. Het heeft geen eerder onderzoek gevoerd voor een van de voorlopers van de LRM. Ze kunnen op maandag 12 december van start gaan.' Dat laatste was zeker ook belangrijk. Een voorlopig rapport was klaar op 23 december van vorig jaar.

Het lijkt me het beste dat ik letterlijk citeer wat de opdracht van Ernst & Young was: 'De raad van bestuur stelde Ernst & Young aan als onafhankelijk deskundige. De opdracht betreft het onderzoeken van de klachtenbundel van mevrouw Steegmans als ook de aantijgingen verschenen in de media teneinde deze te toetsen op de wettelijkheid alsook op behoorlijk bestuur, corporate governance, en de waarden en normen die hiermee gepaard gaan. De raad van bestuur wenst het finale rapport voor Kerstmis te ontvangen. De inschatting van het honorarium bedroeg 24.180 euro. Het is dus op basis van alle

voornoemde selectiecriteria en prijsvorming dat de raad van bestuur geoordeeld heeft dat hiermee het kostprijsgunstigste kantoor en het kantoor dat het beste tegemoetkomt aan de in de rondvraag gestelde voorwaarden, geselecteerd werd.'

U stelde hierover een aantal vragen, en ik begrijp ook dat u niet wist dat het rapport hier was ingediend. We moeten voorzichtig zijn met citaten uit het rapport, want die passen altijd in een globale lezing. U zult allicht het rapport doornemen, zodat u een en ander in de juiste context zult kunnen lezen.

Op 5 januari heb ik een exemplaar van het voorlopige rapport per drager bezorgd aan de voorzitter van het parlement, zodat hij kon inschatten of het openbaar kon worden gemaakt, dan wel of we beter zouden wachten op het definitieve rapport.

Het definitieve rapport is afgewerkt op 10 januari jongstleden en zal het voorwerp zijn van een bespreking in de raad van bestuur. We zullen ook deze definitieve versie aan het Vlaams Parlement bezorgen, zodat u het voorlopige kunt overslaan. Het definitieve rapport is iets uitgebreider, maar er is verder weinig verschil.

Het rapport is getiteld: 'Limburgse Reconversie maatschappij LRM, onderzoek klachtenbundel mevrouw Steegmans en aantijgingen in de media'. Het rapport is opgedeeld in enkele delen. In het eerste deel 'Opdracht en scoop' wordt de opdracht omschreven en worden daar randbemerkingen bij gemaakt. In het tweede deel 'Bevindingen' wordt gesproken over vergoedingen van de leden van de raad van bestuur en de gedelegeerd bestuurder, representatiekosten, buitenlandse reizen, lidmaatschap, gebruik van bedrijfsmiddelen voor andere dan bedrijfsdoeleinden, inventaris alcoholische drank en kasgelden, bedrijfswagens en aanverwante uitgaven en kosten, informatica en communicatie, kantoormeubilair en inrichting kantoorgebouw voor privé-doeleinden, autorisatie, aantijgingen ten laste van financieel directeur Donné met een verdere onderverdeling, en diverse aantijgingen. Het derde deel omvat de bevindingen in verband met de interne controle en het human resources management. Het vierde gaat over de juridische bevindingen en corporate governance, het vijfde over vermeende onzorgvuldigheden en onvolledigheden in de jaarrekening van 2004.

We hebben die bevindingen geanalyseerd, maar het is de vraag of dit het geëigende moment is om ze te

overlopen. Toen ik op 5 januari 2006 het rapport kreeg, maakte ik het officieel weer over aan de heer Vautmans, de voorzitter van LRM, begeleid door de volgende brief, die ik het liefst volledig citeer: 'Geachte heer voorzitter, op 23 december 2005 heeft Ernst & Young de raad van bestuur haar voorlopig rapport betreffende in rand vermeld onderwerp overgemaakt en toegelicht. Ik neem aan dat dit rapport, dat al het voorwerp is geweest van een eerste gedachteswisseling, ook op de eerstvolgende raad van bestuur zal worden geagendeerd. Als voogdijminister wens ik tijdig en regelmatig geïnformeerd te worden over de wijze waarop na ontvangst van het eindrapport van Ernst & Young de raad van bestuur gevolg zal geven aan alle in het rapport opgenomen vaststellingen, aanbevelingen en conclusies. Meer bepaald verwacht ik van de raad van bestuur een concreet stappenplan met tijdsplan wat de implementatie van de aanbevelingen en conclusies betreft, alsmede welke gevolgen de raad van bestuur zal geven aan de door Ernst & Young gemaakte vaststellingen. Daar ik als voogdijminister de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement hierover dien te informeren, zou ik vanwege de raad van bestuur een rapport wensen te ontvangen waarin per vaststelling, aanbeveling of conclusie duidelijk gesteld wordt welke specifieke maatregelen er desbetreffend zullen worden genomen, en op welke wijze en onder wiens verantwoordelijkheid de uitvoering ervan concreet gestalte zal krijgen. Verder vernem ik graag of de raad van bestuur van de LRM daarnaast nog bijkomende maatregelen noodzakelijk acht om de werking van de LRM te optimaliseren. Uw antwoord tegemoet ziende, verblijf ik, geachte heer voorzitter, met hoogachting.'

Het is ook logisch dat als de raad van bestuur een rapport bestelt, het ten dele à décharge is. Dat is ook de conclusie van Ernst & Young. Het bureau stelt: 'In de gegeven omstandigheden vinden wij de argumentatie aanvaardbaar, zoals vermeld in de brief van de LRM van 14 september 2005, de notulen van het auditcomité van 8 juni 2005, de brief van de commissaris Van Havermaet Bedrijfsrevisoren van 13 september 2005 en de toelichting aan ons verstrekt door de commissaris op 22 december 2005.'

Ernst & Young stelt met andere woorden dat het studiewerk en de rapportering aan het parlement keurig zijn gedaan. Ze kunnen dan ook worden gebruikt als basis voor verdere initiatieven.

Het spreekt voor zich dat in de forensische audit heel wat aanbevelingen staan. Zo staat er zeer duidelijk dat de vergoedingen voor de leden van de raad van

bestuur en de gedelegeerd bestuurder ter kennisgeving moeten worden voorgelegd aan de raad van bestuur en van de aandeelhouders. Wat de kasgelden betreft, wordt gesteld dat het goed zou zijn als 'de transacties op een meer frequente basis in het kasdagboek worden ingeschreven, bijvoorbeeld wekelijks.'

Mevrouw Martens, ik spreek me hier niet uit over het feit of het bij de bedrijfswagen en de aanverwante uitgaven gaat om een Jaguar. Misschien kan men in Limburg eens denken aan een Ford.

De heer Jaak Gabriels: Jaguar is een onderdeel van Ford.

Minister Dirk Van Mechelen: Excuseer, mijnheer Gabriels.

Ernst & Young geeft hier een duidelijke vingerwijzing. Binnen de LRM wordt geopteerd voor het aankopen van bedrijfswagens. Eigenlijk beveelt Ernst & Young aan intern de opportuniteit van het aankopen dan wel het leasen van bedrijfswagens te onderzoeken. De meeste bedrijven opteren voor leasen. Als we het verslag er op naslaan, zien we dat de meeste van die aankopen geautoriseerd werden. De vraag is alleen door wie. Eigenlijk wordt gesteld dat als het om aankopen gaat door bijvoorbeeld de gedelegeerd bestuurder, het een goede zaak zou zijn als een lid van de raad van bestuur een van de handtekeningen zou zetten. Dat lijkt me evident. De handtekeningen zouden bijvoorbeeld kunnen worden geplaatst door een lid van de raad van bestuur en de financieel directeur.

Met betrekking tot de inrichting van het kantoorgebouw wordt gesteld dat het goed zou zijn dat de raad van bestuur een gedetailleerd overzicht zou krijgen, zodat alles kan worden doorgesproken. Daarover gaat het ook nog eens bij het punt over de renovatie van de bedrijfsgebouwen. In de opdracht van de raad van bestuur was een zeer sterke controle opgenomen. De vraag is dan hoe die controle is gevoerd.

Wat de betrokkenheid bij de publieke verkoop van gronden aangaat, klopt de opmerking van de heer Van Baelen. Het parket van de procureur des konings stelt: 'Evenmin is er sprake van enig strafrechtelijk misbruik van vennootschapsgoederen van de LRM door de hogervermelde persoon.'

De vraag is wel of het verstandig is dat er iemand gaat bieden. De zaak is heel simpel: de heer Donné

wou de prijs wat opdrijven, maar de privé-bieders zijn gewoon buiten gegaan, en hij zat met de gebakken peren. Men heeft dan naar een formule gezocht om het probleem op te lossen. Ernst & Young geeft aan wat de enige juiste houding is. Vanuit ethisch standpunt en voor een goed bestuur is het ontoelaatbaar dat een van de werknemers van de LRM tijdens een dergelijke verkoop gaat bieden. Dat is dus niet meer voor herhaling vatbaar.

Daarnaast wordt ook gesteld dat het een goede zaak zou zijn indien daarover formele richtlijnen worden verstrekt door bijvoorbeeld de raad van bestuur en dat het ook duidelijk is dat dit niet aanvaardbaar is. We zijn het hier allemaal over eens dat het niet hoort dat een verkopende partij zelf zijn vinger opsteekt en, in dit geval, verbrandt.

Over de renovatie van gebouwen wordt ook nog gezegd dat er een gedetailleerde vergelijking van de gebudgetteerde en de gerealiseerde kosten moet worden opgesteld. Dat is nogal evident.

Met betrekking tot de honoraria van de commissaris en de bedrijfsrevisoren wordt gesteld dat, conform de vennootschapswetgeving, het aanbeveling verdient dat ze worden vastgelegd door de algemene vergadering. Dat wil zeggen dat dit moet gebeuren door de vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering, en niet door de raad van bestuur.

Een ander punt gaat over de bevindingen in verband met de interne controle en het HRM. Zo zouden de procedures van interne audit en interne controle kunnen worden versterkt. In die context wordt ook gesteld dat de verschillende maatregelen van interne controle moeten worden geïntegreerd, gecentraliseerd en in een handboek van interne controle worden vastgelegd.

Er wordt ook vastgesteld dat er geen gedetailleerd organigram is. Het heeft ook te maken met procesverloop en besluitvorming. Men dringt er dus op aan dat er zowel een globaal organigram als een organigram per afdeling dringend en eenduidig zou worden vastgelegd. De efficiënte, interne controle bevat dus ook een interne audit. Dit is een instrument voor de raad van bestuur. Een goede interne audit rapporteert altijd aan de voorzitter van de raad van bestuur. Er wordt gesteld: 'Deze interne audit kan intern worden opgezet of kan ook worden uitbesteed'.

Aangezien het om een erg kleine organisatie gaat, zou ik het niet onverstandig vinden om dit uit te

besteden. Ik heb de raad van bestuur gevraagd om mij zijn bevindingen over te maken. Er is ook nood aan een intern audit charter, en op basis van een risicoanalyse moet een auditplan worden goedgekeurd. Tot slot wordt ook aangedrongen op de totstandkoming van een gedragscode, waarbij duidelijk wordt vastgesteld voor het personeel, het management en de bestuurders wat aanvaardbaar is en wat niet.

Inzake HRM zijn er ook een hele reeks aanbevelingen. De heer Van Baelen heeft er een heel nadrukkelijke uitgehaald, namelijk de werking van het remuneratiecomité. Dat comité is al geruime tijd niet meer samengekomen. Het moet opnieuw worden geactiveerd. De rode draad door de literatuur van de bevindingen is dat de rapportering en coördinatie door één persoon opnieuw moet worden bekeken. Ik citeer de conclusies van HRM: 'Inzake HRM hebben we een opvallende bevoegdheidsconcentratie in hoofde van de gedelegeerd bestuurder vastgesteld, los van het management en het remuneratiecomité. We zijn van mening dat het remuneratiecomité haar werking opnieuw dient te activeren.'

Er zijn ook nog een aantal juridische bevindingen en bevindingen met betrekking tot corporate governance, en er worden ook aanbevelingen gedaan. Er staat inderdaad dat het ongebruikelijk is dat een gedelegeerd bestuurder lid is van het auditcomité. Die man hoort daar niet thuis. Desgevallend kan het auditcomité de gedelegeerd bestuurder vragen de vergaderingen bij te wonen om toelichting te verschaffen. Hij kan met andere woorden worden gevraagd, maar hij hoort er niet als dusdanig thuis.

Er wordt ook een aanbeveling gedaan met betrekking tot de belangenconflicten. Ik verwijs naar punt 2.9.2.11.

Inzake de prestaties van de commissaris wordt gesteld dat het honorarium door de algemene vergadering moet worden vastgelegd. Tot slot weerlegt men de conclusies in verband met de vermeende onzorgvuldigheden en onvolkomenheden in de jaarrekening 2004.

Er is mijns inziens een zeer goede en volledige doorlichting gebeurd. Het is een vrij uitvoerig document geworden van 58 bladzijden. Het opstellen ervan ging van start op 12 december, en er is puik werk geleverd. Ik heb de raad van bestuur de opdracht gegeven om dit rapport te implementeren, en de Vlaamse Regering zal hier nauwgezet op toezien. Het rapport

is ook aan de minister-president overgemaakt voor verdere opvolging.

Ik wil tot slot zeggen dat mevrouw Steegmans mij een nieuw aangetekend schrijven heeft overgemaakt waarbij ze inzage vraagt in alle documenten. Hierop is een antwoord geformuleerd door de raadsleden van de Vlaamse Regering, dat aan haar is bezorgd. Daarin wordt duidelijk uitgelegd wat kan en wat niet, rekening houdende met wat decretaal is vastgelegd en wetende dat er nog een procedure loopt bij de arbeidsrechtbank.

Dit is de huidige stand van zaken, die ongetwijfeld nog een vervolg zal kennen.

De voorzitter: De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: Mijnheer de minister, ik dank u voor het uitgebreide antwoord. We wachten het definitieve rapport van 10 januari 2006 af.

Ik heb nog enkele bedenkingen. Ik hoop dat u naar aanleiding van het rapport een duidelijk antwoord van de raad van bestuur krijgt op enkele heel terechte vragen. U hebt ook gevraagd om een tijdsplan met stappenplan naar voren te brengen. Ik veronderstel dat we daar later op zullen terugkomen in deze commissie.

Ik heb tot nu toe drie auditrapporten gelezen: een over de werking van een regiepost in Gentbrugge, een over de fameuze herstelling van het viaduct van Vilvoorde en een over het Vlaams Infrastructuurfonds en de daaraan gekoppelde schadedossiers. Het valt me steeds opnieuw op dat de Vlaamse overheid over te weinig referentiekaders beschikt om te beoordelen welke procedurestappen er worden gehanteerd door NV's, EVA's en dergelijke.

Ik kom tot slot terug op mijn dada: de NV Lisom die voor 99,9 percent een dochter van de NV LRM is. Hoe openbaar zijn de beslissingen? Met alle respect, verwijzen naar een jaarverslag is een beetje te mager.

Als de Limburgers te weten komen dat de afgevaardigd bestuurder met een Jaguar van 50.000 euro rondrijdt, zullen velen zich schamen. Ik vraag me af wat de meerwaarde is van zo'n auto. Volgens mij is dat geen goed signaal aan de burger. U kunt zeggen dat zoiets louter perceptie is, maar dit komt heel slecht over. Ik heb ook op andere dergelijke signalen gewezen, van de advocatenbureaus bijvoorbeeld.

Volgens mij moet dat gescheiden verlopen, dan is er geen reden tot negatieve kritiek, die overigens niet fundamenteel is, maar wel het beeld bepaalt.

Minister Dirk Van Mechelen: Op dat laatste punt ben ik het vanzelfsprekend met u eens. Ik neem aan dat de betrokkenen hun les geleerd hebben. Zoals u zegt, het is een kwestie van een ethisch correcte instelling.

Van zodra ik een reactie krijg van de raad van bestuur zal ik de commissie op de hoogte brengen. Dan kunnen we een vergadering beleggen waarop de LRM toelichting kan komen geven. Ik heb er geen enkel probleem mee om porte-parole te spelen, daarvoor ben ik ook voogdijminister. Ik zal dat consequent blijven doen, maar het was een goede traditie in dit parlement om de NV's jaarlijks uit te nodigen om zich te komen verantwoorden. Die datum werd altijd in gemeenzaam overleg bepaald. De meerwaarde van zo'n vergadering zit in de verslaggeving over de resultaten en de toekomst. Voor mij mag dat zelfs de voorbode zijn van een nieuwe maatschappelijke context.

Het zou niet slecht zijn om deze bijeenkomsten in het voorjaar te houden. In het najaar zitten we immers met de begrotingsbesprekingen. Het staat u natuurlijk altijd vrij om mij vragen te stellen.

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: Ter informatie, mijnheer Peumans, de Jaguar van 50.000 euro was dan ook nog een tweedehandswagen.

Mijnheer de minister, welke maatregelen zal de Vlaamse Regering nemen, rekening houdend met de aanbevelingen uit de audit? Zal zij erop toezien dat de LRM in de toekomst efficiënt en kostenbewust werkt?

Minister Dirk Van Mechelen: Dat is uiteraard een terechte vraag. De forensische audit maakt een aantal zaken duidelijk. Ik heb de voorzitter van de raad van bestuur gevraagd wat hij daar nu ging mee doen. Ik heb hem een stappenplan met tijdsplan van de implementatie van de aanbevelingen gevraagd. We hebben zelf geprobeerd die aanbevelingen in kaart te brengen en te bepalen wie nu wat moet doen. We hebben een soort opvolgingsdocument klaar.

Ik vraag, of beter gezegd: ik eis, dat de raad van bestuur de aanbevelingen uitvoert. Het auditcomité

moet worden bijgestuurd. Het remuneratiecomité moet opnieuw worden samengesteld en gedynamiseerd. Bepaalde mensen moeten andere verantwoordelijkheden krijgen. Er moeten richtlijnen komen voor openbare verkoop. Als er beslist wordt om te verkopen, hoe moet dat dan verlopen? Dat is een uitdrukkelijke aanbeveling. Voor het wagenpark moet worden nagegaan wat het meest zinvol is: aankoop of leasing.

Er is punt voor punt uitgelegd wat er moet veranderen op het gebied van corporate governance. We hebben hier vorige week nog een interessante gedachtewisseling gehad over corporate governance naar aanleiding van een vraag van mevrouw De Ridder. Daar zullen we in de komende maanden werk van moeten maken, zowel bij de BAM, de PMV, de VPM enzovoort. Het is uw opdracht om mij als minister te interpellieren. Maar het gekke is dat deze NV's de corporate governance in acht moeten nemen. Voor mij is het eenvoudig: ik wil dat nu op papier zetten voor elke organisatie of maatschappij. Er moet een veel formelere rapportage komen. Dat verklaart ook mijn vraag aan de voorzitter van de raad van bestuur om een concreet stappenplan met tijdsplan. Ik wil de aanbevelingen nauwgezet opvolgen. Als het tijdsplan niet wordt aangehouden, is het aan mij of aan u om daar vragen over te stellen. Ik sta ter beschikking om dat te doen.

Mevrouw Katleen Martens: Kunnen wij dat stappenplan krijgen?

Minister Dirk Van Mechelen: Ik heb daarnet al aangekondigd dat ik de commissie op de hoogte zal brengen van het antwoord van de voorzitter van de raad van bestuur. Het gaat inderdaad om overheids-ondernemingen die onder een strakke logica vallen.

De voorzitter: De heer Gabriels heeft het woord.

De heer Jaak Gabriels: Mijn vraag is intussen eigenlijk al beantwoord. Hoe kunnen wij uit zo'n dossier leren voor de toekomst? Ik ben blij dat u uw strategie al hebt toegelicht, mijnheer de minister. We willen allemaal komen tot transparante situaties en goede en controleerbare informatie en communicatie.

Het verbaast mij en veel burgers dat tegelijkertijd met dit interne onderzoek ook het parket een onderzoek heeft geopend op basis van strafrechtelijke feiten. Is dat gebeurd op initiatief van de procureur, of op basis van een klacht? Het lijkt me eigenaardig, als dat

zo zou zijn, dat het parket niet wacht op de gegevens die toelaten de situatie grondiger te bekijken.

Mijnheer de minister, ik hoop dat u inderdaad zo vlug mogelijk doorzichtigheid en controleerbaarheid kunt invoeren in alle instellingen, want de LRM is er maar één. Ik ben al blij dat we dit op een paar maanden tijd onder controle hebben gekregen, gelukkig zonder veel negatieve gevolgen. Dat is te danken aan het efficiënte optreden van u en de Vlaamse Regering. We moeten dat ook in andere situaties doen, want voorkomen is beter dan genezen.

De voorzitter: De heer Boutsen heeft het woord.

De heer Thieu Boutsen: We zijn nu iets meer dan een maand bezig met het dossier van de LRM en het blootleggen van de weelderige toestanden daar. Er is zelfs een studie van om en bij de 25.000 euro nodig geweest om te bevestigen wat al geweten was.

Er zou echter ook weleens een studie mogen worden gemaakt naar de échte activiteiten van de LRM. Ik heb daar immers mijn twijfels bij. De LRM mag worden beschouwd als een investeringsmaatschappij, maar ik heb de indruk dat deze maatschappij, met de mensen en de middelen die haar ter beschikking staan, maar weinig activiteiten aan de dag legt. We moeten immers ook vooruit kijken. Wat gaan we met de LRM aanvangen?

Minister Dirk Van Mechelen: Daar wil ik heel duidelijk over zijn: de LRM is heel consciëntieus met haar opdracht bezig. Uit het vorige debat is gebleken dat het verleden heel zwaar weegt op deze maatschappij en haar werking. In sommige zaken ageert ze wat mij betreft bijna te voorzichtig. Het ter beschikking stellen van middelen aan het bedrijfsleven wordt zeer minutieus gecontroleerd, wat ook begrijpelijk is aangezien ze ook een rendement moet halen.

We mogen de twee debatten niet met elkaar vermengen. Als niet-Limburger heb ik een heel nuchtere kijk op de werking van de LRM. Er zijn bijsturingen, gesprekken en aanbevelingen, waarbij ik de LRM vraag zich bij een of ander initiatief aan te sluiten. Dat is een gezonde manier van werken.

Er is sprake van een aantal malversaties, die al of niet gebeurd zijn. Over de ingediende klachten hebben we aan het parlement de grootst mogelijke transparantie aan de dag gelegd. Dat moet nu voorbij zijn, maar het toont ook aan dat bepaalde dingen bijgestuurd

en verbeterd moeten worden. Het is een natuurlijke situatie dat een sterke man veel macht in zich concentreert.

In het rapport wordt heel duidelijk aanbevolen voor een normaal evenwicht te zorgen tussen de raad van bestuur en de gedelegeerd bestuurder. Het zou bijvoorbeeld een goede zaak zijn mocht er, zodra de nieuwe raad van bestuur is samengesteld, een directiecomité wordt gevormd. Dat kan veel meer verantwoordelijkheid nemen. Bijvoorbeeld de autorisatie van aankopen of beslissingen gebeurt dan niet meer door de gedelegeerd bestuurder en de financieel directeur, maar door het directiecomité. De voorzitter of de ondervoorzitter tekent dan mee en neemt ook mee de verantwoordelijkheid. Dat is pure corporate governance, en we moeten dat invoeren.

Mijnheer Gabriels, ook de advocaten van het Vlaamse Gewest hebben akte genomen van de persmededeling van de procureur. Ze hebben een brief geschreven om inzage te krijgen en de nodige conclusies te kunnen trekken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
